

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ»

Земельно-правове відділення
Циклова комісія Землепорядних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчально-

виховної роботи

НАВЧАЛЬНА

ПРАКТИКА

2025_р.

САСОВСЬКИЙ

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

(вид практики)

ВИРІШЕННЯ СИТУАЦІЙНИХ ЗАДАЧ

(назва практики)

галузь знань

19 «Архітектура та будівництво»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

193 «Геодезія та землеустрій»

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма

Геодезія та землеустрій

(назва освітньої програми)

Програму практики розроблено на основі освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол № 11 від 24 квітня 2024 року.

Розробник: Кийко Неля Миколаївна, викладач землепорядних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

(вказати авторів, їхні посади, кваліфікаційні категорії)

Програму практики розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії землепорядних дисциплін

Протокол від « 29 » 08 2025 року № 1
Голова циклової комісії землепорядних дисциплін
« 29 » 08 2025 року (підпис) Неля РУСІНА
(ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»
Протокол від «29» серпня 2025 року № 1
«29» серпня 2025 року Голова (підпис) Людмила БАЛДИЧ
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної практики

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	193 Геодезія та землеустрій
Характеристика навчальної практики	
Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	1
Мова викладання	Українська
Форма підсумкового контролю	Залік з практики
Показники навчальної практики	
Форма навчання	денна форма навчання
Рік підготовки	2025-2026
Семестр	3
Аудиторні години:	36 год.
Самостійна робота	54 год.

2. Мета та завдання практики

Мета навчальної практики: навчитися користуватися та грамотно застосовувати нормативно-правові акти.

Передумовами проходження практики є вивчення дисциплін: «Земельне право».

Завдання практики: навчитися вирішувати виробничі ситуаційні задачі, користуючись законодавчою базою; готувати проекти рішень органів, що вирішують земельні спори, відповідно до їх повноважень.

Як результат вивчення навчальної практики здобувач освіти повинен **уміти**:

- грамотно застосовувати норми закону при вирішенні земельних спорів;
- надати допомогу суб'єктам господарювання при оформленні документації з землеустрою;
- надати допомогу при укладанні договорів оренди землі, договорів на встановлення земельного сервітуту;
- складати протоколи, вказівки.

Сформовані компетентності та очікувані результати навчання:

Після проходження практики «Вирішення ситуаційних задач» у здобувачів освіти формуються такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення, та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (СК):

СК5. Здатність володіти сукупністю знань з правового регулювання земельних відносин, вміння аналізувати нормативно-правові акти, що регламентує процес володіння, використання та розпорядження землею фізичними та юридичними особами.

СК6. Вміння зібрати і підготувати дані, потрібні для реєстрації земельних ділянок, супроводжувати оформлення всіх видів цивільно-правових угод щодо земельних ділянок.

Результати навчання (РН):

Після проходження практики «Вирішення ситуаційних задач» здобувачі освіти повинні:

РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН3. Будувати взаємозв'язки між знаннями та досвідом, елементами природничих, юридичних, економічних освітніх компонент і способами їх практичного використання в професійній діяльності.

РН4. Вільно володіти державною мовою як усно, так і письмово та іноземною мовою в обсязі, необхідному для забезпечення професійної діяльності.

РН 5. Приймати проектні рішення в різних умовах на основі пошуку, оброблення, та аналізу інформації з різних джерел.

РН10. Використовувати нормативно-правові акти для здійснення професійної діяльності.

РН 15. Розробляти заходи з охорони праці і безпеки життєдіяльності в галузі та забезпечувати їх виконання.

РН16. Організовувати підприємницьку діяльність відповідно до законодавства в галузі геодезії та землеустрою

3. Зміст навчальної практики

Практика проводиться бригадами у кількості 4-6 осіб, але кожен студент пише звіт, у якому вказує зміст задачі і відповідь на них. У всіх випадках вирішення задач повинно опиратися на земельне законодавство згідно з яким регулюється та чи інша ситуація. До звіту додаються заповнені бланки договорів оренди землі, на встановлення земельних сервітутів, протокол про встановлення порушення земельного законодавства та вказівки про його припинення й усунення наслідків його порушення.

3.1. Вирішення ситуаційних задач з питань управління земельним фондом

Кожен студент повинен вирішити 1-2 завдання з питань:

- компетенції обласної ради в галузі земельних відносин;
- компетенції районної ради в галузі земельних відносин;
- компетенції сільської ради в галузі земельних відносин;
- компетенції державних органів приватизації у галузі земельних відносин;
- компетенції місцевих державних адміністрацій у галузі земельних відносин.

3.2. Вирішення ситуаційних задач з питань передачі і надання земель у власність і користування

Кожен студент повинен вирішити 1-2 завдання з питань:

- надання земель у власність громадянам для різних потреб;
- надання земель у користування для несільськогосподарських потреб;
- складання угод: договорів оренди, сервітутів.

3.3. Вирішення ситуаційних задач з питань проведення грошової оцінки земель

Кожен студент повинен вирішити 1-2 завдання з питань:

- нормативна грошова оцінка земель;
- експертна грошова оцінка земель;
- визначення орендної плати при передачі земельних паїв в оренду.

3.4. Вирішення ситуаційних задач у галузі державного контролю за використанням і охороною земель

Кожен студент повинен вирішити 1-2 завдання з питань:

- кримінальна відповідальність за порушення Земельного законодавства;
- адміністративна відповідальність за порушення Земельного законодавства;
- матеріальна відповідальність за порушення правил користування землею;
- складання протоколів і вказівок.

3.5. Вирішення земельних спорів

Кожен студент повинен вирішити 1-2 завдання з питань:

- розгляд спорів щодо розмежування земель;
- розгляд майнових спорів, пов'язаних із земельними відносинами;

- розгляд земельних спорів, пов'язаних із правом власності на житловий будинок,
- розгляд спорів з питань добросусідства;
- розгляд спорів з приводу спільного землекористування;
- вирішення питань повернення самовільно зайнятих земельних ділянок;
- відшкодування збитків, заподіяних порушенням земельного законодавства;
- оскарження рішень щодо земельних спорів.

3.6. Виробнича нарада або бесіда за круглим столом

Для виробничої наради або бесіди за круглим столом потрібно:

- підготувати ситуацію, для вирішення якої необхідно провести виробничу нараду на рівні відділу Держгеокадастру у районі або виїзну нараду в сільській раді з питань:
- нове в земельному законодавстві;
- формування правової бази Державного земельного кадастру;
- кадастрово-реєстраційні системи;
- методи здійснення державного контролю за використанням та охороною земель та їх результати.

Таке заняття завчасно готується, розподіляються завдання студентам і функції, які вони будуть виконувати, можливе запрошення представників виробництва.

4. Тематичний план

№ теми	Етапи практики	Кількість годин		
		всього	аудиторні	самостійне вивчення
1	Вирішення ситуаційних задач з питань управління земельним фондом	14	6	8
2	Вирішення ситуаційних задач з питань передачі і надання земель у власність і користування	18	6	12
3	Вирішення ситуаційних задач з питань проведення грошової оцінки земель	16	6	10
4	Вирішення ситуаційних задач у галузі державного контролю за використанням і охороною земель	18	6	12
5	Вирішення земельних спорів	18	6	12
6	Виробнича нарада або бесіда за круглим столом. Захист звіту	6	6	-
	ВСЬОГО	90	36	54

5. Календарно – тематичний план навчальної практики

№ заняття	Тижні		Назва розділу, теми і зміст практики	К-сть год.		Місце та об'єкт проведення	Інструменти, матеріали, та обладнан.	Організація робіт	Завдання на самостійне опрацювання	Примітка
	№	Дата		всього	аудиторних					
1	1		Вирішення ситуаційних задач з питань управління земельним фондом	14	6	Аудиторія	Мультимедійний проектор, комп'ютери та програмні засоби.	Бригадна	Оформлення звіту з практики	
2	1		Вирішення ситуаційних задач з питань передачі і надання земель у власність і користування	18	6	Аудиторія	Мультимедійний проектор, комп'ютери та програмні засоби.	Бригадна	Оформлення звіту з практики	
3	1		Вирішення ситуаційних задач з питань проведення грошової оцінки земель.	16	6	Аудиторія	Мультимедійний проектор, комп'ютери та програмні засоби.	Бригадна	Оформлення звіту з практики	
4	2		Вирішення ситуаційних задач у галузі державного контролю за використанням і охороною земель.	18	6	Аудиторія	Мультимедійний проектор, комп'ютери та програмні засоби.	Бригадна	Оформлення звіту з практики	
5	2		Вирішення земельних спорів	18	6	Аудиторія	Мультимедійний проектор, комп'ютери та програмні засоби.	Бригадна	Оформлення звіту з практики	
6	2		Виробнича нарада або бесіда за круглим столом. Захист звіту	6	6	Аудиторія	Мультимедійний проектор, комп'ютери та програмні засоби.	Бригадна	Оформлення звіту з практики	
Всього				90	36					

6. Вимоги до звітної документації

Звіт з навчальної практики «Вирішення ситуаційних задач» оформити відповідно до стандартів та наступних вимог. Подані матеріали звіту повинні стисло відображати зміст практики, містити відомості про актуальність навчальної практики, основні результати та їх інтерпретацію, завершуватися узагальнювальним висновком без повторювання викладеного матеріалу. Обсяг звіту – 15-20 сторінок формату A4 Word для Windows, шрифт Times New Roman, кегль 14, абзац 1 см, інтервал 1,5; береги по 2,0 см. Вимоги до таблиць: шрифт Times New Roman, розмір 12 без будь-яких виділень. Термін здачі звіту згідно графіка практики.

7. Форма підсумкового контролю з практики

Контроль знань студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з навчальної практики є:

- індивідуальне опитування;
- презентація змісту практики;
- захист звіту практики;
- залік з практики.

8. Критерії оцінювання навчальної практики:

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який своєчасно пройшов усі етапи навчальної практики, під час виконання завдань проявив стійкі системні, глибокі і різнобічні знання, відмінно володіє матеріалом, знає нормативну і законодавчу базу та її застосування за певних умов, дає обґрунтовані, правильні відповіді на питання, доцільно використовує термінологію, усвідомлює взаємозв'язок окремих розділів практики, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань. Практичні завдання і задачі вирішує правильно, розрахунки проводить без помилок, отримує достовірні результати, правильно заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – оцінюються в **48-50 балів**;

- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – **45-47 балів**;

Оцінка «добре» виставляється студенту, який знає вивчений матеріал і добре ним володіє але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, використанні нормативно-правової бази, показує стійкий рівень знань з дисципліни і та професійної діяльності. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків допускає незначні помилки, але за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, правильно або з незначними помилками заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції – **42-44 балів**;

- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання – **38-41 балів**;

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який посередньо володіє матеріалом, допускав порушення в графіку виконання практики, проте виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, дає неправильну відповідь на окремі питання або на всі питання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, знання має обмежені, несистемні, слабо орієнтується у нормативно-правових документах. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення

розрахунків припускається грубих помилок і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки, із значними помилками заповнює і складає документи, поверхово робить узагальнення і висновки та не зовсім охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- питання розкиває фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – **34-37 балів**;

- відповіді неповні, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – **30-33 балів**;

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виконав завдання практики у визначений термін, із значними помилками заповнив і склав документи, не зробив узагальнення і висновки та не охайно оформив виконані завдання та звіти, а також не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, дає відповіді лише на деякі питання або дає неправильні відповіді на питання, може відтворити кілька термінів, не знає термінології дисципліни і основних нормативно-правових документів, не може без допомоги викладача використати знання у подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи. Допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою практики завдань, вирішенні задач, проведенні розрахунків припускається грубих помилок і не може їх виправити,

- відповідь має значні помилки елементарного рівня – **1-30 бали**;

- відсутність відповіді на питання – **0 балів**.

Шкала відповідності балів рейтингу заліковим оцінкам відповідно до модульно-рейтингової системи навчання:

45-50 балів – **«відмінно»**;

38-44 балів – **«добре»**;

30-37 балів – **«задовільно»**;

менше 30 балів – **«незадовільно»**.

9. Рекомендована література

1. Конституція України, від 28.06.1996 року №254к/96-вр.
2. Земельний кодекс України №2768-III від 25.10.2001 року.
3. Кодекс адміністративного судочинства України №2747- IV від 06.07.2005 року
4. Податковий кодекс України №2755-VI від 02.12.2010 року.
5. Цивільний процесуальний кодекс України №1618-IV від 18.03.2004 року.
6. Цивільний кодекс України №435-IV від 16.01.2003 року.
7. Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» №1952-IV від 01.07.2004 року (із змінами, внесеними законом №1878-VI).
8. Закон України «Про землеустрій» №858-IV від 22.05.2003 року (із змінами, внесеними законом №3774-VI).
9. Закон України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)» №899-IV від 05.06.2003 року.
10. Закон України «Про державну експертизу землепорядної документації» №1808-IV від 17.06.2004 року.
11. Закон України «Про Державний земельний кадастр» №3613-VI від 07.07.2011 року.
12. Закон України «Про нотаріат» №3425-XII від 02.09.1993 року.
13. Закон України «Про звернення громадян» №393/96-ВР від 02.10.1996 року.
14. Закон України «Про оцінку земель» №1378-IV від 11.12.2003 року.
15. Закон України «Про оренду землі» №161-XIV від 06.10.1998 року.
16. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» №280/97-ВР від 21.05.1997 року.
17. Закон України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності» №1559-VI від 17.11.2009 року.
18. Закон України «Про доступ до публічної інформації» №2939-VI від 13.01.2011 року
19. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 39, ст.350)
20. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, N 30, ст.204)
21. Закон України «Про благоустрій населених пунктів» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, N 49, ст.517)
22. Закон України «Про автомобільний транспорт» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 22, ст.105)
23. Гірничий закон України (Відомості Верховної Ради України ВВР), 1999, N 50, ст.433)
24. Закон України «Про залізничний транспорт» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 40, ст. 183)
25. Закон України «Про меліорацію земель» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, N 11, ст.90)
26. Закон України «Про курорти» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, N 50, ст.435)
27. Закон України «Про концесії» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 41, ст.372)
28. Закон України «Про іпотеку» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 38, ст.313)
29. Закон України «Про заставу» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 47, ст.642)
30. Закон України «Про охорону земель» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 39, ст.349)
31. Закон України «Про основи містобудування» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 52, ст.683)
32. Закон України «Про міський електричний транспорт» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 51, ст.548)
33. Закон України «Про трубопровідний транспорт» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 29, ст. 139)
34. Закон України «Про третейські суди» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 35, ст.412)
35. Закон України «Про транспорт» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 51, ст.446)
36. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 34, ст.502)
37. Закон України «Про фермерське господарство» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 45, ст.363) березня.
38. Земельне право України. Навчальний посібник / А.М. Мірошніченко: К.: Алерта, ЦУЛ, 2011. – 678 с.
39. Порядок ведення Державного земельного кадастру, 2012.— Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-п>

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>
2. Міністерство аграрної політики та продовольства <http://minagro.gov.ua>
3. Держгеокадастр <http://land.gov.ua>
4. Законодавство України <http://www.zakon.rada.gov.ua>
5. Сайт землепорядників України <https://zemres.com>
6. Земельна спілка України <https://zsu.org.ua>
7. Аграрний-портал <http://agroportal.ua>
8. Земельний портал України <https://zem.ua/uk/>
9. Управління Держгеокадастру в Рівненській області <http://rivnenska.land.gov.ua>